

Universiteit van Tilburg
College van bestuur
Postbus 90153
5000 LE TILBURG

Besluit **Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding wo-master Fiscaal Recht van de Universiteit van Tilburg**

Algemene gegevens

datum	Naam instelling	: Universiteit van Tilburg
8 maart 2012	Naam opleiding	: wo-master Fiscaal Recht (60 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 11 maart 2011
Definitief besluit	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
accreditatie	Accent	: Indirecte belastingen en regulier programma
wo-master Fiscaal Recht	Locatie opleiding	: Tilburg
Universiteit van Tilburg		
(#4994)	Naam VBI	: Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
uw kenmerk	Datum visitatie	: 16 tot en met 18 november 2010
213.5567	Datum VBI-rapport	: februari 2011
ons kenmerk	Aanvulling op VBI-rapport	: 24 augustus 2011
NVAO/20120572/ND		

bijlagen **Beoordelingskader**

- 1 Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs [wo-master] van de NVAO (Accreditatiekader; Stct. 2003, 120). Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.

Samenstelling QANU-panel

- prof. dr. J. Zwemmer, emeritus hoogleraar Belastingrecht, Universiteit van Amsterdam (*voorzitter*);
- dr. mr. M. Ahsmann, vice president/opleidingscoördinator sector civiel recht rechtbank Rotterdam;
- prof. mr. J. Rinkes, hoogleraar Privaatrecht, Open Universiteit Nederland en bijzonder hoogleraar Europees Consumentenrecht, Maastricht University;
- prof.dr. R. Foqué, hoogleraar Rechtsfilosofie en Rechtstheorie, Katholieke Universiteit Leuven;
- prof. dr. J. van Tartwijk, hoogleraar Toegepaste Onderwijskunde, Universiteit Utrecht;
- I. Beulen LL.B., student Ma Nederlands Recht, Radboud Universiteit Nijmegen (*student-lid*).

Secretarissen QANU: drs. L. van der Grijspaarde en drs. K. Boersma - van Nierop.

Pagina 2 van 8 **Aanvulling op VBI-rapport**

Bij brief van 23 juni 2011 aan de instelling heeft de NVAO aanvullende informatie gevraagd over de beoordeling van de deeltijdse variant, de studielast, het gerealiseerde niveau en het onderwijsrendement. De aanvulling op het VBI-rapport van 24 augustus 2011 is ontvangen op 30 augustus 2011. De NVAO heeft deze bijkomende informatie in haar oordeelsvorming betrokken.

Voorts heeft overleg plaatsgevonden over de uitkomsten van de beoordeling van het cluster Rechtsgelerdheid op 3 november 2011 (met de visitatiecommissie), 19 december 2011 (met het disciplineoverleg) en 1 februari 2012 (rectorenoverleg). De uitkomsten van de diverse overleggen heeft de NVAO eveneens meegenomen in de besluitvorming.

Uit deze overleggen is de NVAO gebleken dat de opleidingen en de instellingen de hen betreffende opmerkingen en aanbevelingen van de visitatiepanels ter harte nemen. Dat geldt in het bijzonder het studiesucces, dat bij vrijwel alle opleidingen een aandachtspunt is. Ook is uit de visitatierapporten en de genoemde overleggen gebleken dat de opleidingen maatregelen nemen en gaan nemen om de hen betreffende aandachtspunten te adresseren. De visitatiepanels spreken hierover hun vertrouwen uit. De NVAO deelt dit.

Om het vertrouwen verder te schragen, is met de rectores van de desbetreffende universiteiten afgesproken dat de NVAO zal kunnen beschikken over de rapportages van de instellingen in het kader van de af te sluiten prestatieafspraken met de staatssecretaris. Deze prestatieafspraken betreffen ook het studiesucces van het onderwijsaanbod van de instelling. De NVAO adviseert de instelling om in deze rapportages ook te betrekken de opmerkingen van het panel rond het opleidingsprogramma. Dat is immers in belangrijke mate medebepalend voor het studiesucces.

Bevindingen

De bevindingen hebben betrekking op zowel de voltijdse als de deeltijdse variant van de masteropleiding Fiscaal Recht. Desgevraagd meldt de commissie dat zij heeft vastgesteld dat beide varianten niet substantieel verschillen.

Doelstellingen opleiding

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel stelt vast dat de domeinspecifieke eisen, hoewel breed geformuleerd, inzicht geven in de eisen gesteld door vakgenoten en de beroepspraktijk. De eindtermen sluiten aan op het door het panel vastgestelde domeinspecifiek referentiekader. De masteropleiding Fiscaal Recht kent naast het reguliere programma ook het accent Indirecte belastingen. Om de profilering van beide meer tot uitdrukking te laten komen, adviseert het panel om voor elk specifieke eindkwalificaties te definiëren.

De eindkwalificaties sluiten aan bij de Dublin-descriptoren. Het panel kan zich ook vinden in de aangegeven relatie tussen de eindkwalificaties en de Dublin-descriptoren. De opbouw in moeilijkheidsgraad is eveneens adequaat weerspiegeld in de eindkwalificaties. Deze zijn ontleend aan de eisen van de internationale wetenschapsbeoefening en sluiten aan op de relevante beroepspraktijk. Ook is in voldoende mate sprake van een verbinding tussen het onderwijs, het onderzoek en het beroepenveld.

Pagina 3 van 8 De eindkwalificaties zijn academisch georiënteerd en verwijzen expliciet naar aspecten van wetenschappelijke vorming. Afgestudeerden beschikken over de kwalificaties om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De interactie tussen onderwijs en onderzoek is goed verzekerd. De docenten zijn allen wetenschappelijk actief en bespreken actuele ontwikkelingen van hun onderzoek tijdens de colleges. Het panel waardeert het gebruik van onderzoekspilots in de opleiding waarbij studenten worden ingezet bij het uitvoeren van onderzoek. Studenten zijn enthousiast over de aandacht voor onderzoek tijdens de colleges, de koppeling van de masterscriptie aan actueel onderzoek en de begeleiding door de docent/onderzoeker tijdens de masterscriptie.

Het panel stelt vast dat het programma in voldoende mate de studenten de mogelijkheid biedt om de eindkwalificaties te bereiken. Toch heeft het panel ook enkele algemene kanttekeningen en opmerkingen. Deze hebben met name betrekking op de verdere afstemming tussen de verschillende rechtenopleidingen. Het panel denkt dan in eerste instantie aan meer consistente leerdoelen van de vakken in de masteropleidingen.

De keuzeruimte is voldoende afgebakend om te bewerkstelligen dat studenten een samenhangend programma volgen.

Het masterprogramma is studeerbaar. Factoren die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen. In aanvulling op het visitatierapport meldt het panel: van de studenten die hebben deelgenomen aan de evaluatie van de scriptiefase (vanaf 2005), geeft 62% aan (veel) meer tijd te hebben besteed dan ervoor staat; slechts 6 % zegt minder tijd te hebben besteed en 31% geeft aan dat de studielast overeenkwam met het aantal geplande ECTS.

De inhoud en het niveau van het programma sluiten aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het panel waardeert de inspanningen van de faculteit bij de opvang van de hbo-instroom.

Het programma omvat 60 ECTS en voldoet daarmee aan de formele eisen voor een masteropleiding.

De rechtenfaculteit (Tilburg Law school) kent geen eenduidig didactisch concept. De wijze van werken sluit aan bij de eindtermen van de opleiding. Een aandachtspunt is de scriptiebegeleiding en dan met name de verschillen in begeleiding tussen de rechtenopleidingen. De faculteit is voornemens om deze in kaart te brengen en de begeleiding meer vergelijkbaar te maken.

Pagina 4 van 8 De opleiding toetst op adequate wijze of studenten de leerdoelen van de respectieve onderdelen van het programma hebben bereikt. De toetsen zijn zorgvuldig opgezet en de keuze voor de toetsvormen is passend bij de leerdoelen. Toch heeft het panel enkele opmerkingen en aanbevelingen. Zo is het toetsbeleid dat ten grondslag ligt aan de beoordeling en toetsing onvoldoende zichtbaar gemaakt. Voorts stuurt de faculteit te weinig op de systematische analyse van de kwaliteit van toetsen. Het panel heeft ook een groot aantal schriftelijke tentamens ingezien. Deze zijn eerder wisselend van kwaliteit. Het panel constateert verder dat de examencommissie nog niet klaar is voor de meer proactieve rol die zij moet gaan vervullen vanaf januari 2011 bij het opstellen van het toetsbeleid en het toetsen van de kwaliteit van individuele tentamens.

Studenten rapporteren dat zij wisselende feedback krijgen op schriftelijke producten. Beoordelingen kunnen verschillen per docent en beoordelingscriteria zijn niet altijd helder. Het panel adviseert dat docenten onderling beter zouden afstemmen hoe er beoordeeld wordt. Dit dient te worden ondersteund door transparante en zichtbare beoordelingscriteria, die ook voor studenten inzichtelijk maken wat van hen wordt verlangd.

Het panel heeft de beoordelingscriteria voor de masterscriptie bestudeerd. Daarnaast heeft het panel een aantal masterscripties ingezien. Het panel constateert dat docenten niet in alle gevallen zorgvuldig de voorgestelde beoordelingssystematiek volgen. Het eindcijfer is dan ook niet altijd af te leiden uit beredeneerde oordelen volgens de geldende beoordelingscriteria.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende. De NVAO vraagt met klem aandacht voor de door het panel gesignaleerde verbeterpunten.

Inzet van personeel

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het onderwijs wordt voor een groot deel verzorgd door onderzoekers die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het vakgebied. Voldoende staf is aanwezig om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen. De gemiddelde staf-studentratio van 1:29 voor alle Tilburgse rechtenopleidingen is gunstig. Wel ervaren docenten een grote onderwijsbelasting onder meer door het grote aantal specialisaties met vele kleine vakken. De faculteit is zich hiervan bewust en werkt aan een verbeterplan.

Een helder personeelsbeleid zorgt ervoor dat de kwaliteit van de docenten voldoende wordt gemonitord. Het panel heeft geen reden om aan te nemen dat het personeel onvoldoende organisatorisch is toegerust om het programma te realiseren. Studenten zijn ook in voldoende mate tevreden over de kwaliteiten van hun docenten. Daar waar zich problemen voordoen, onderneemt de faculteit actie. De Engelse taalvaardigheid van sommige docenten is wel voor verbetering vatbaar. Daarnaast is meer (verplichte) didactische scholing van docenten gewenst, bijvoorbeeld rond activerende werkvormen en toetsing. Hoewel training en begeleiding worden aangeboden, beschikken nog niet alle docenten over de gewenste didactische vaardigheden. Het panel waardeert het betrekken van studenten bij het aannemen van nieuwe docenten.

Pagina 5 van 8 De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding beschikt over goede materiële voorzieningen en over een uitstekende infrastructuur die als model kan dienen voor andere faculteiten. Voldoende collegezalen, onderwijsruimten en studieplekken zijn aanwezig. Het panel is onder de indruk van de gerenoveerde bibliotheek, onder andere gezien de goede geboden begeleiding bij het zoeken van literatuur en de variëteit aan werkplekken. De universiteit beschikt over uitstekende, moderne, ICT-voorzieningen en computerfaciliteiten.

De faculteit geeft aan dat, hoewel de ICT-voorzieningen goed zijn, de integratie van bibliotheekvoorzieningen in het onderwijs beter kan. Een eigen facultaire bibliotheek wordt soms gemist. Ook ontbreekt het soms aan voldoende middelgrote collegezalen. Het panel heeft verder geen negatieve gevolgen geconstateerd naar aanleiding van deze door de opleiding aangedragen verbeterpunten en waardeert de aandacht van de faculteit voor verdere optimalisatie van de faciliteiten.

De studiebegeleiding is adequaat en sluit aan bij de behoefte van studenten. Ook de informatievoorziening aan studenten is op orde. De inzet van het studentvolgsysteem van scripties is een efficiënte manier om inzicht te krijgen in de studievoortgang van studenten. Wel adviseert het panel om het gebruik van het systeem verplicht te stellen en meer aandacht te besteden aan het tijdig bijwerken van de gegevens.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Jaarlijks evaluatie vindt plaats via panelgesprekken. Het panel vindt dit een goed systeem van evalueren, maar mist een stelselmatige evaluatie van de vakken. Overigens wordt een aantal keuzevakken wel apart schriftelijk geëvalueerd.

Aan de hand van voorbeelden is overtuigend aangegeven dat maatregelen zijn genomen om het onderwijs te verbeteren naar aanleiding van evaluatieresultaten. Dit is tijdens de visitatie bevestigd door zowel studenten als docenten. Zo hebben uitkomsten van evaluaties in de afgelopen periode geleid tot het aanpassen van de inhoud en opzet van het programma.

De verschillende belanghebbenden zijn in voldoende mate betrokken bij de kwaliteitszorg van de opleiding. De mening van studenten wordt serieus genomen door zowel faculteits-

Pagina 6 van 8 bestuur als docenten. De relatie met alumni is nog minimaal ingevuld, maar veel wordt verwacht van de investeringen van de faculteit op dit vlak. Het beroepenveld is betrokken door de banden van de meeste docenten met het werkveld en door de verschillende samenwerkingsverbanden die de faculteit is aangegaan.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Resultaten

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel heeft steekproefsgewijs een aantal masterscripties beoordeeld, waarvan één met het cijfer 6 of 6,5 en één met het cijfer 8. De scripties zijn volgens het panel voldoende, maar van wisselende kwaliteit. De beoordeling van de beoordelende docenten is eerder aan de hoge kant. Een enkele scriptie kent een rommelige opzet en een matige controleerbaarheid. Andere scripties voldoen wel op deze punten.

De faculteit heeft geen streefcijfers geformuleerd. Het panel betreurt dit. De rendementen zijn aan de lage kant. Een rendement van ten minste 50% na twee jaar is naar het oordeel van het panel al erg minimaal. De afgelopen vier jaar heeft gemiddeld 45% van de studenten binnen twee jaar het diploma gehaald.

Desgevraagd geeft het panel een nadere onderbouwing van haar positieve oordeel voor het facet Onderwijsrendement. Het panel constateert dat de lage rendementen bij de rechtenopleidingen een landelijk en zeer complex probleem is. Evenals bij andere faculteiten betreft het panel in haar beoordeling mee de mate waarin de faculteit haar verantwoordelijkheid neemt en maatregelen implementeert om de rendementscijfers te verbeteren. Dit alles in overweging nemende, heeft het panel vastgesteld dat de faculteit in voldoende mate actief beleid voert om de rendementen te verhogen.

Voorbeelden van maatregelen die de faculteit heeft genomen om de rendementen te verbeteren, zijn een taaltoets, een zelfselectietest waarbij studenten digitaal kunnen onderzoeken of de studie bij hen past, en studiecoaching in het eerste jaar. Daarnaast is het vaardigheidstraject aangepast. Het panel heeft geconcludeerd dat de faculteit zich bewust is van de lage rendementen en dat zij op diverse manieren actief en structureel maatregelen implementeert om de rendementen te verbeteren.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvullende informatie weliswaar uiterst matig maar op zich genoegzaam is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden. In elk geval vormen de lage onderwijsrendementen een knellend aandachtspunt voor de opleiding. De NVAO verwacht dan ook maatregelen ter bevordering van het studiesucces.

Niettegenstaande deze kritische kanttekening beoordeelt de NVAO het onderwerp 'resultaten' als voldoende.

Pagina 7 van 8 **Besluit**

Op grond van het voorgaande besluit de NVAO dat accreditatie wordt verleend aan de wo-master Fiscaal Recht (60 ECTS; varianten: voltijd, deeltijd; locatie: Tilburg) van de Universiteit van Tilburg te Tilburg. De opleiding kent een regulier programma en het accent Indirecte belastingen. Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit van Tilburg te Tilburg in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 7 februari 2012 naar voren te brengen. Bij brief van 6 maart 2012 heeft het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen.

Dit besluit treedt in werking op 21 maart 2012 en is van kracht tot en met 20 maart 2018.

Den Haag, 8 maart 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Guido Langouche
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Pagina 8 van 8 **Bijlage: Overzicht van beoordelingen door het panel**

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI
		<i>voltijd</i>	<i>deeltijd</i>
1. Doelstellingen opleiding	1.1 domeinspecifieke eisen	V	V
	1.2 niveau master	V	V
	1.3 oriëntatie wo	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
2. Programma	2.1 eisen wo	G	G
	2.2 relatie doelstellingen – programma	V	V
	2.3 samenhang programma	V	V
	2.4 studielast	V	V
	2.5 instroom	V	V
	2.6 duur	voldaan	voldaan
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	V	V
	2.8 beoordeling en toetsing	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
3. Inzet personeel	3.1 eisen wo	V	V
	3.2 kwantiteit personeel	V	V
	3.3 kwaliteit personeel	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	G	G
	4.2 studiebegeleiding	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	V	V
	5.2 maatregelen tot verbetering	V	V
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V	V
	6.2 onderwijsrendement	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
Eindoordeel		Positief	Positief

De facetten krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E), met uitzondering van het facet "Duur" (2.6), waarvoor geldt: "voldaan" of "niet voldaan". De onderwerpen krijgen het oordeel voldoende of onvoldoende